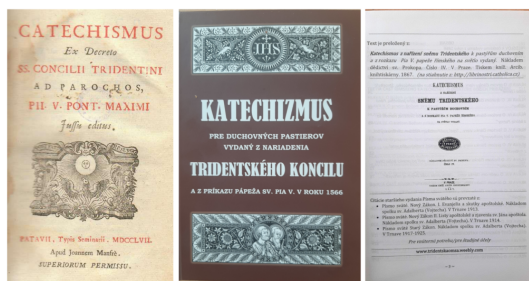

Tridentský katechizmus – svetlo, ktoré stále svieti katolíkom na cestu

Branislav Krasnovský

17. februára 2023 ✚ Cirkev ✚ Recenzie

Na Slovensku sa v tradičnom a konzervatívnom prostredí objavila pred časom kniha *Katechizmus pre duchovných pastierov* vydaný z nariadenia Tridentského koncilu a z príkazu pápeža sv. Pia V. v roku 1566. Keďže považujem toto dielo za podstatné pri formovaní katolíkov počas piatich storočí, ktoré sú vyplnené protikatolíckou revolúciou, rozhodol som sa odporučiť ho mojim spoluveriacim do pozornosti. Je to príručka viery a kompas, ktorý neomylné sprevádzal katolíkov po celé stáročia ich dejín. Oboznámiť sa s ním je najlepšou cestou k tomu, aby sme nezablúdili v chaotickej dobe.

Tridentský katechizmus

zdroj/koláž: Christianitas.sk

Tridentskom koncile a katechizmus

Pre lepšiu orientáciu v téme si dovoľím priložiť pre čitateľov na úvod niektoré základné informácie o Tridentskom koncile a jeho ustanoveniach. Tridentský koncil ako prvá reakcia na protikatolícku revolúciu, nám osvetlí ďalší vývoj, aj dôvod vzniku katechizmu a predstavuje aj základný vzor, ako sa má katolík správať v strete s touto revolúciou.

Tridentský koncil bol 19. ekumenický koncil, ktorý zvolal pápež Pavol III. ako reakciu na problém vzniku a šírenia protestantizmu v Európe. Zasadal v rokoch 1545 – 1563 v talianskom meste Trent (*Tridentum*) a stal sa základom skutočnej reformy katolíckej Cirkvi – schválil 16 dogmatických dekrétov, ktoré sa venujú mnohým dôležitým aspektom katolíckej viery. Bol niekoľkokrát prerušený a predsedali mu postupne traja pápeži – Pavol III., Július III. a Pius IV. Jeho priebeh možno rozdeliť do 25 zasadnutí v troch základných časových obdobiach (1545 – 1549), (1551 – 1552) a (1562 – 1563).

Koncil odmietol protestantskú reformáciu a vymedzil katolícku náuku o spáse a ospravedlnení, sviatostiach a biblickom kánone. Vďaka nemu bola unifikovaná podoba sv. omše, ktorá na základe toho niesla aj názov „tridentská“, výhradnej formy rímskokatolíckeho rítu, ktorá kralovala v katolíckych chrámoch až do vydania misála Pavla VI. v roku 1970.

Cisár Karol V. pozýval na Tridentský koncil aj protestantov, pretože znovuzjednotenie viery v nemeckých krajinách zodpovedalo jeho potrebám konsolidácie pomerov v Svätej ríši rímskej a jeho centralistickým panovníckym snahám. Protestanti boli pozvaní dvakrát a boli im dané aj bezpečnostné záruky, no ich zástupcovia na zasadnutia napokon neprišli. Koncil následne pripravil reformu cirkevného učenia, disciplinárnu reformu, reformu vzdelávania katolíckeho kléru a ďalšie reformy potrebné pre konsolidáciu cirkevného života. Doktrínálne rozhodnutia koncilu sú rozdelené do dekrétov a kánonov, ktoré vyjadrujú dogmy katolíckej Cirkvi a, pričom musíme konštatovať, že vyjadrenia tohto katolíckeho koncilu sú veľmi presné a strohé.

Z koncilu vzišlý Tridentský katechizmus sa čiastočne líši od ostatných súhrnov katolíckej náuky. Je totiž primárne určený pre kňazov, ktorí sa starajú o duše zverených ľudí a má autoritu, akej sa v dejinách Cirkvi žiadny iný katechizmus nevyrovná. Tridentskí otcovia ustanovili dekréty, ktoré sa „*mali stať spásonosným liekom proti veľkému a zhubnému zlu*“, postavenému na masovo tlačенých a uverejňovaných protestantských pamfletov, traktátov a pseudokatechizmov, ktorých jediným cieľom bolo oslabiť katolícku Cirkev a odviesť tisíce duší od Cirkvi do zatratenia.

Svätí zostavovatelia katechizmu

Za duchovného otca Tridentského katechizmu môžeme označiť sv. Karola Boromejského, ktorý horlivo presadzoval reformu vzdelávania katolíckych kňazov. Práve kňazi totiž boli v jeho ponímaní doslovne „*dôstojníkmi prvej línie*“, ktorí sa starali o duše zverených veriacich na bojisku, na ktorom proti sebe stoja sily Svetla proti silám Temnoty.

Sv. Karol Boromejský

zdroj: wikimedia commons

Pápež Pius IV., okrem sv. Karola Boromejského, zveril zostavenie dokumentov Tridentského katechizmu štvorici vynikajúcich kňazov a teológov. Išlo o arcibiskupa Leonarda Marinu z Lanciana, arcibiskupa Muzia Caliniho z Tary a Zadaru, Egidia Foscarina, biskupa z Modeny a významného portugalského dominikána Francisca Foreira. Ten vychovával portugalských princov, bol spovedníkom portugalských panovníkov, priorom dominikánskeho kláštora v Lisabone a na Tridentskom koncile pôsobil aj ako vyslanec

portugalského panovníka Sebastiana I. Okrem toho participoval aj na vyhotovení koncilovej zápisnice.

Francisco Foreira bol na koncile tiež hlavným redaktorom tzv. Zoznamu zakázaných kníh – *Index Librorum Prohibitorum*. Tieto knihy mohli katolícki veriaci čítať výhradne len s biskupovým súhlasom a čítanie niektorých z nich mohlo viesť až k exkomunikácii. Okrem toho Foreira zostavil aj podobu Rímskeho breviára pre kňazov, ktorý následne katolícka Cirkev používala v podstate až do II. vatikánskeho koncilu. Preslávil sa aj prekladmi biblických textov z hebrejčiny do latinčiny (Kniha Jób, Kniha žalmov, Šalamúnova pieseň...) Spomenutá štvorica pripravovala dokumenty koncilu, dohliadala na redakciu textov, z ktorých mnohé boli v počiatočnej fáze koncipované v talianskom jazyku a nie v latinčine.

Za preklady do latinčiny, terminológiu a redakciu textov Tridentského katechizmu bol zodpovedný aj kardinál Wiliam Sirletus a dvojica vynikajúcich znalcov klasickej latinčiny – Julio Poganina a Paolo Manutius. Tridentský katechizmus boli po prvýkrát publikovaný v latinčine a taliančine v roku 1566 (*Catechismus ex decreto Concilii Tridentini ad parochos Pii V jussu editus, Romae*), následne sa prišlo k prekladom Tridentského katechizmu z latinčiny do národných jazykov, „*aby veriaci mohli pristupovať k s viatostiam s väčšou úctou a oddanosťou*“. Preklady Tridentského katechizmu do národných jazykov mali oslabiť dezinformačnú kampaň protestantských reformátorov, ktorí šírili medzi veriacimi svoje bludy pomocou rôznych pseudonáboženských pamfletov pochybnej teologickej úrovne v národných jazykoch.

Môžeme teda povedať, že Tridentský katechizmus bol určený v prvom rade katolíckym kňazom, mal však poskytovať aj pevnú a stabilnú schému teologickej náuky pre všetkých ostatných veriacich. Dogmatické definície koncilu sa týkali štyroch základných bodov, tvoriacich základ katolíckej náuky:

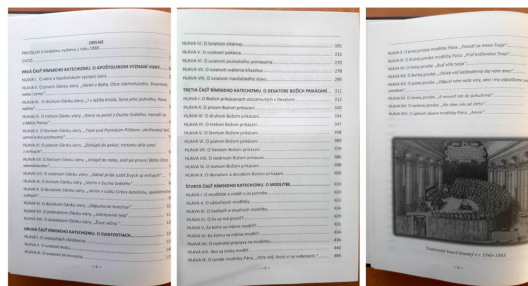
1. Apoštolské vyznanie viery,
2. Sviatosti,
3. Dekalóg,
4. Modlitba (dôraz kladený na modlitbu Otče Náš). Tie sa potom odrazili na štruktúre katechizmu.

Pre zaujímavosť – kvôli sporom ohľadne náuky o Božej milosti, ktoré prebehli na Tridentskom koncile, vznikli neskôr medzi dominikánskymi tomistami a jezuitskými molinistami teologické rozpory ohľadne učenia o Božej milosti. Jezuitského teológa Prudencia de Montemayor spochybnil dominikánsky teológ Domingo Bañez. Celkovo dominikáni, vychádzajúci z augustiniánskej teodície zastávali názor, že jezuiti pripisujú prílišný význam slobodnej vôli a inklinujú k pelagianizmu. Jezuiti zase tvrdili, že dominikáni obmedzujú ľudskú slobodu. Rozpor nakoniec riešila komisia *Congregatio de Auxiliis*, ktorú ustanovil pápež Klement VIII. Spor napokon odznel do stratena, jezuiti a dominikáni prestali tému vyostrovať a čakali na rozhodnutie pápežskej komisie, ku ktorému však nakoniec aj tak neprišlo.

Slovenská podoba knihy *Katechismus pre duchovných pastierov vydaný z nariadenia Tridentského koncilu a z príkazu pápeža sv. Pia V. v roku 1566* dôsledne dodržiava členenie ustanovené na Tridentskom koncile, publikované aj v českej podobe, z ktorej slovenský preklad vznikol:

1. Apoštolské vyznanie viery,
2. Sviatosti,
3. Dekalóg,
4. Modlitba (dôraz kladený na modlitbu Otče Náš). Pre lepšie pochopenie uvádzam kapitoly Tridentského

katechizmu z uvedenej knihy:

Zdroj: archív Christianitas.sk

Tridentský katechizmus - vzor pre ďalšie katechizmy

Ak si čitateľ pozrie súčasné členenie Katechizmu katolíckej Cirkvi, ktoré je voľne dostupné aj na adrese <https://katechizmus.sk/obsah>, tak zistí, že určitý rozdiel v členení jednotlivých kapitol predsa len existuje, aj keď štruktúra súčasného Katechizmu sa takisto v hrubých rysoch pridŕžiava veľkej tradície katechizmov, podľa ktorej je katechéza postavená okolo štyroch základných pilierov:

- vyznanie krstnej viery (Symbol viery),
- sviatosti viery,
- život podľa viery (prikázania) a
- modlitba veriaceho („Otče náš“).

Jednotlivé piliere sú však v súčasnom katechizme nie tak výrazne a jasne vyčlenené ako v Tridentskom katechizme. Pre lepšiu orientáciu pre tých, ktorým sa „nechce“ klikať na hypertextový odkaz príkladám obsah súčasného Katechizmu katolíckej Cirkvi:

ÚVOD

I. Život človeka – poznať a milovať Boha

II. Odovzdávanie viery – katechéza

III. Cieľ a adresáti Katechizmu

IV. Štruktúra Katechizmu

V. Praktické pokyny na používanie tohto Katechizmu

VI. Nevyhnutné prispôsobenia

PRVÁ ČASŤ: VYZNANIE VIERY

PRVÝ ODDIEL: „VERÍM“ – „VERÍME“

PRVÁ KAPITOLA: ČLOVEK JE „SCHOPNÝ“ BOHA

DRUHÁ KAPITOLA: BOH IDE V ÚSTRETY ČLOVEKOV

TRETIA KAPITOLA: ODPOVEĎ ČLOVEKA BOHU

DRUHÝ ODDIEL: Vyznanie kresťanskej viery

PRVÁ KAPITOLA: VERÍM V BOHA OTCA

DRUHÁ KAPITOLA: VERÍM V JEŽIŠA KRISTA, JEDNORODENÉHO BOŽIEHO SYNA

TRETIA KAPITOLA: VERÍM V DUCHA SVÄTÉHO

DRUHÁ ČASŤ: SLÁVENIE KREŠŤANSKÉHO TAJOMSTVA

PRVÝ ODDIEL: SVIATOSTNÁ EKONÓMIA

PRVÁ KAPITOLA: VELKONOČNÉ TAJOMSTVO V OBDOBÍ CIRKVI

DRUHÁ KAPITOLA: SVIATOSTNÉ SLÁVENIE VELKONOČNÉHO TAJOMSTVA

DRUHÝ ODDIEL: SEDEM SVIATOSTÍ CIRKVI

PRVÁ KAPITOLA: SVIATOSTI UVÁDZANIA DO KREŠŤANSKÉHO ŽIVOTA

DRUHÁ KAPITOLA: SVIATOSTI UZDRAVENIA

TRETIA KAPITOLA: SVIATOSTI SLUŽBY SPOLOČENSTVU

ŠTVRTÁ KAPITOLA: OSTATNÉ LITURGICKÉ SLÁVENIA

TRETIA ČASŤ: ŽIVOT V KRISTOVI

PRVÝ ODDIEL: POVOLANIE ČLOVEKA: ŽIVOT V DUCHU

PRVÁ KAPITOLA: DÔSTOJNOSŤ ĽUDSKEJ OSOBY

DRUHÁ KAPITOLA: ĽUDSKÉ SPOLOČENSTVO

TRETIA KAPITOLA: BOŽIA SPÁSA: ZÁKON A MILOŠŤ

DRUHÝ ODDIEL: DESAŤ PRIKÁZANÍ

Zhrnutie

PRVÁ KAPITOLA: „MILOVAŤ BUDEŠ PÁNA, SVOJHO BOHA, CELÝM SVOJÍM SRDCOM, CELOU SVOJOU DUŠOU A CELOU SVOJOU MYSĽOU“

DRUHÁ KAPITOLA: „MILOVAŤ BUDEŠ SVOJHO BLÍŽNEHO AKO SEBA SAMÉHO“

ŠTVRTÁ ČASŤ: KREŠŤANSKÁ MODLITBA

PRVÝ ODDIEL: MODLITBA V KREŠŤANSKOM ŽIVOTE

PRVÁ KAPITOLA: ZJAVENIE MODLITBY

DRUHÁ KAPITOLA: TRADÍCIA MODLITBY

TRETIA KAPITOLA: ŽIVOT MODLITBY

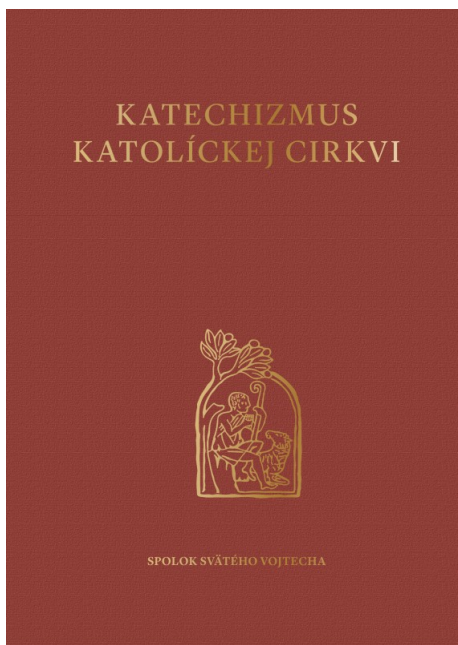
DRUHÝ ODDIEL: MODLITBA PÁNA: „OTČE NÁŠ“

1. článok: „SÚHRN CELÉHO EVANJELIA“

2. článok: „OTČE NÁŠ, KTORÝ SI NA NEBESIACH“

3. článok: SEDEM PROSIEB

Rozhodnutie vydať nový Katechizmus katolíckej Cirkvi bolo prijaté na II. Mimoriadnom generálnom zhromaždení synody biskupov, ktoré sa konalo od 24. novembra do 8. decembra 1985 a ktoré zvolal pápež Ján Pavol II. pri príležitosti 20. výročia konania II. vatikánskeho koncilu.

Zdroj: Spolok svätého Vojtecha

Komisia pre prípravu súčasného Katechizmu katolíckej Cirkvi bola ustanovená v roku 1986 a v jej radoch pôsobilo 12 biskupov a kardinálov, ku ktorým patrili pápež Benedikt XVI. (v tom čase kardinál Joseph Ratzinger), súčasný viedenský arcibiskup Christoph Schönborn, arcibiskupi Jan Schotte, Jerzy Stroba, Henry Sebastian D'Souza, Isidore de Souza, kardináli Jozef Tomko, Bernard F. Law, biskupi Felipe Santiago Beitez Ávalos, maronitský biskup Guy Paul Nouja či melkitský arcibiskup sýrskeho Aleppa Néophytos Edelby.

Redakčný výbor tvorili: José Manuel Estepa Llaurens (španielsky vojenský biskup), arcibiskup Jean-Marcel Honoré (Tours), arcibiskup Estanislao Esteban Karlic (Paraná, Argentína), biskup David Every Konstant (Leeds), arcibiskup Joseph Levada (Portland v Oregone)), biskup Alessandro Maggiolini (Carpi, Como od roku 1989), biskup Jorge Arturo Medina Estévez (Rancagua, Čile), maronitský kňaz Jean Corbon (Libanon).

Konečný text nového katechizmu bol schválený Jánom Pavlom II. 25. júna 1992 a promulgovaný 11. októbra 1992, na 30. výročie otvorenia II. vatikánskeho koncilu prostredníctvom apoštolskej konštitúcie *Fidei depositum*. Neskôr bolo vydané kompendium tohto katechizmu, ktoré jeho náuku prináša v skrátenej forme.

Čítajme Tridentský katechizmus - spoznajme katolícku vieru

Tridentský katechizmus sa na základe nemenných katolíckych doktrín samozrejme nemýli, rovnako ako sa nemýli ani súčasný katechizmus. Tridentský katechizmus prehľbuje katolícku vieru a poznanie a určite vedie ku spásu. Svätci Pius V. a Karol Boromejský, participovali na vzniku Tridentského katechizmu, mali k nemu pozitívny vzťah a svätci majú byť pre veriacich katolíkov vzorom. Celý Tridentský katechizmus je podľa mňa jednoducho a presne napísaný a ľahko zapamätateľný. Vysvetľujem si to tak, že za redakciu výsledného textu bol zodpovedný svätý Karol Boromejský a Božej milosti aj rozumu dostávajú svätci vždy viac ako obyčajní ľudia.

Mnohým je známy fakt, že Tridentský koncil a aj Tridentský katechizmus nehodnotili a dodnes nehodnotia protestanti pozitívne. Tí tvrdia, že len prehľbujú priepasť medzi katolíkmi a protestantmi. Martin Luther

dokonca vydal svojho času proti Tridentskému koncilu v roku 1545 pamflet s názvom „*Wider das Papsttum zu Rom, vom Teufel gestiftet*“ (Proti pápežstvu z Ríma, založenému od diabla). O niečo inteligentnejší ako Martin Luther, bol protestant Martin Chemnitz, ktorý podrobil Tridentský koncil a aj jeho dokumenty vo svojom 4-zväzkovom diele *Examen Concilii Tridentini* podrobnej kritike. Z tohto luteránskeho pamfletu som čítal len určité časti, ale každá Chemnitzova kritika sa pre mňa stala skôr znamením chvály pre Tridentský katechizmus, než dôkazom o jeho poblúdenosti.

Aby som však zbytočne článok nepredlžoval – mne osobne je samozrejme úplne jedno, čo si protestanti o Tridentskom koncile a Tridentskom katechizme myslia. Ak ho však zúriivo odmietajú, je zrejme že je Tridentský koncil a katechizmus v poriadku a možno ho študovať nielen na vlastný úžitok, ale aj s veľkou radosťou. Samozrejme mi záleží aj na odlúčených bratoch z iných denominácií, a preto tvrdím, že protestanti oprávnene nechcú, aby sa priepasť medzi katolíkmi a protestantmi zväčšovala. Preto im pomôžem dobrou radou: sami môžu prispieť k náprave, keď sa vzdajú svojej herézy a vrátia sa do lona katolíckej Cirkvi.

My katolíci „*stratených synov a bratov*“ vždy radi privítame, cesta pre nich je jednoduchá, aj my po nej neustále kráčame: odmietnutie heréz a bludov – stotožnenie sa s katolíckymi pravdami – spovednica – svätá omša – Eucharistia – katolícky život v milosti posväcujúcej (a tento kolobeh neustále opakovať). Štúdium Tridentského katechizmu protestantom pri ceste späť do lona katolíckej Cirkvi určite veľmi pomôže. Preto ho vrelo odporúčam.

Čo sa týka čítania textov Tridentského katechizmu a textov súčasnej podoby Katechizmu katolíckej Cirkvi – čítať ich nestačí, treba ich študovať a vďaka nim si rozširovať katolícke poznanie a povedomie. Mám oba katechizmy, ale ako som už napísal, jednoduchší na pochopenie a vzdelávanie sa mi zdá byť Tridentský katechizmus. Avšak súčasná podoba Katechizmu katolíckej Cirkvi obsahuje aj niektoré dokumenty z I. vatikánskeho koncilu a niektoré informácie o vývoji katolíckych doktrín z obdobia 1563 – 1992, ktoré v Tridentskom katechizme z pochopiteľných dôvodov chýbajú. Kto však potrebuje jednoduchý a pravdivý prehľad doktríny potrebný pre spásu, radšej nech siahne po Tridentskom katechizme.

Osobne mám vo svojej knižnici aj ďalšie oveľa menšie a jednoduchšie spracované katolícke katechizmy, vrátane moderného *Youcatu*, katechizmu pre veľkých a malých, dielo *Môj vreckový katechizmus*, dokonca som si kúpil svojho času aj katechizmus kardinála Schönborna v češtine, venovaný téme Dekalógu s názvom *Morálka do kapsy*.

Tieto knihy som si však pred mnohými rokmi nekupoval preto, aby som ich študoval, ale aby som podporil cirkevné ustanovizne. Čím viac však liberálni katolícki aktivisti tlačia na pílu a presadzujú svoje podozrivé modernistické predstavy, tým viac inklinujem k tradicionalizmu a finančne podporujem už len tradičné a konzervatívne cirkevné ustanovizne. Takže ďalšieho Christopha Schönborna alebo Tomáša Halíka si viac nekúpim, nech sa podporujú navzájom, alebo nech ich výťažkom zo svojho koncertu podporí transvestické čudo Conchita Würost, ktoré so Schönbornovým súhlasom blasfemicky škriekalo na koncerte pre obete AIDS vo viedenskom Stephansdome.

Záver

Kto sa vie dostať k slovenskému prekladu Tridentského katechizmu, urobí dobre, ak si spomenutú knihu kúpi. Kto po tejto knihe zatúžil a chce si ju kúpiť a nevie kde, nech mi napíše na portál Christianitas.sk. Pokúsim sa pri získaní knihy pomôcť. Knihu môžem s tým najlepším svedomím odporučiť každému katolíckemu bratovi či sestre, ako aj ľuďom, ktorí hľadajú skutočnú a pravú vieru.

Pre tých čitateľov, ktorí by mali záujem o elektronickú verziu katechizmu v *.pdf formáte, odporúčame návštevu stránky <https://tridentskaomsa.weebly.com/dokumenty.html>, kde si môžu stiahnuť nielen Tridentský katechizmus, ale aj ďalšie katolícke publikácie a literatúru.

URL adresa článku: <https://nsch.sk/tridentsky-katechizmus-svetlo-ktore-stale-svieti-katolikom-na-cestu/>